Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

Phong trào Nhân Văn Giai Ph□m ch□ng l□i chính sách văn hoá văn ngh□ c□a đ□ng C□ng s□n.

Bìa hai quy□n Giai Ph□m mùa thu (1956)
(□nh ghép : RFI)

Tr□□ng Chinh là ng□□i so□n th□o b□n Đ□ c□□ng Văn hoá Vi□t Nam. Đây là văn b□n chính th□c xác đ□nh đ□□ng l□i văn hoá văn ngh□ mác-xít. Văn b□n này là đ□u m□i trách nhi□m tình tr□ng suy đ□i c□a văn hoá văn ngh□ Vi□t Nam: b□t bu□c sáng tác và phê bình ph□i theo con đ□□ng duy nh□t là tuyên truy□n và ph□c v□ s□ lãnh đ□o đ□c tôn c□a đ□ng c□ng s□n. Tri□t h□ nh□ng đ□□ng h□□ng t□ t□□ng khác. Tri□t h□ nh□ng tài năng có t□ t□□ng t□ do. Phong trào Nhân Văn Giai Ph□m ch□ng l□i chính sách văn hoá văn ngh□ c□a đ□ng C□ng s□n.

T□ mùa xuân 1956 sang mùa thu 1956

Phong trào Nhân Văn Giai Ph□m chia làm hai giai đo□n: Giai đo□n I g□n bó v□i Giai ph□m mùa xuân và giai đo□n II g□m toàn b□ nh□ng t□ báo phát hành t□ tháng 8/1956 đ□n tháng 12/56.

Giai đo□n I có th□ tóm t□t nh□ sau:

Giai ph□m mùa xuân ra đ□i cu□i tháng 1/1956. H□n m□t tu□n sau, nhi□u s□ ki□n quan tr□ng liên ti□p x□y ra:

- 28 T□t Nguyên đán: T□ H□u sai ng□□i tìm g□i Lê Đ□t lên Tuyên hu□n.

- 4 T□t: Tr□n D□n và T□ Phác b□ b□t t□i Yên Viên, n□i đang h□c t□p c□i cách ru□ng đ□t.

- 5 T□t: Lê Đ□t ăn T□t xong m□i lên trình di□n T□ H□u. B□ gi□ l□i ki□m th□o 15 ngày.

- Tr□n D□n, sau ba ngày b□ giam d□□i m□t căn h□m, dùng dao c□o c□a c□, đ□□c đ□a đ□n b□nh vi□n. T□i đây, ngày 21/2/56 Tr□n D□n vi□t m□t lá th□ dài cho đ□i t□□ng Nguy□n Chí Thanh. T□□ng Thanh can thi□p, Tr□n D□n, T□ Phác đ□□c tha ngày 5/5/56.

Trong tháng 2/56, m□t "h□i ngh□ l□n" lu□n t□i Tr□n D□n (v□ng m□t) đ□□c t□ ch□c. Chi□n d□ch đánh Tr□n D□n b□t đ□u ngày 7/3/1956 v□i bài vi□t c□a Hoài Thanh trên báo Văn Ngh□ s□ 110.

Giai đo□n II b□t ngu□n t□ nh□ng bi□n c□ l□n trong các n□□c c□ng s□n và trong n□i b□ c□a đ□ng c□ng s□n Vi□t Nam:

Ngày 24/2/1956, t□i đ□i h□i XX c□a đ□ng C□ng s□n Liên xô: Khrouchtchev đ□c b□n t□□ng trình m□t v□ t□i ác c□a Staline. Ngày 26/5/1956, Mao Tr□ch Đông phát đ□ng phong trào "Trăm hoa đua n□, trăm nhà đua ti□ng". Ngày 28/6/1956, Ba Lan n□i d□y.

Nh□ng bi□n c□ trên đây □nh h□□ng tr□c ti□p đ□n tình hình Vi□t Nam: Theo đ□□ng l□i c□a Liên Xô và Trung qu□c, Đ□ng Lao Đ□ng m□ r□ng chính sách h□c t□p t□ do dân ch□.

M□t m□t khác, trong n□i b□ Đ□ng cũng đang có nh□ng b□t □n chính tr□:

Trong h□i ngh□ l□n th□ 10 c□a Ban ch□p hành Trung □□ng Đ□ng (h□p t□ ngày 25/8/56 đ□n 24/9/56), Tr□□ng Chinh b□ "nghiêm kh□c ki□m đi□m sai l□m" trong công tác C□i cách ru□ng đ□t, ph□i t□ ki□m th□o và xin t□ ch□c. Hoàng Qu□c Vi□t và Lê Văn L□□ng, b□ lo□i ra kh□i B□ Chính tr□, H□ Vi□t Th□ng ra kh□i Ban Ch□p hành Trung □□ng Đ□ng. H□ Chí Minh kiêm nhi□m hai ch□c Ch□ T□ch Đ□ng và T□ng Bí th□ t□ (9/1956 đ□n 9/1960). Sau đó là th□i k□ Lê Du□n làm T□ng Bí th□ (9/1960 đ□n 7/1986), x□y ra v□ Xét L□i Ch□ng Đ□ng.

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

V□ Nhân Văn Giai Ph□m x□y ra d□□i th□i H□ Chí Minh làm Ch□ t□ch Đ□ng kiêm T□ng bí th□.

V□y ai là ng□□i trách nhi□m chính?

Ai trách nhi□m v□ Nhân văn giai ph□m?

Nguy□n H□u Đang, □nh ch□p th□i tr□
(□nh : DR)

Tr□ l□i câu h□i ch□ t□ch H□ Chí Minh có trách nhi□m nh□ th□ nào v□ v□ Nhân Văn Giai Ph□m, Nguy□n H□u Đang tuyên b□: *"Cái vi□c mà ng□□i ta c□ nói là vi□c n□ vi□c kia là ng□□i d□□i làm ch□ c□ H□ không bi□t, c□ H□ không th□c ti□n làm, đó là m□t cách nói không đúng s□ th□t. Ng□□i ta th□y vi□c gì mà có d□ lu□n kêu ca, th□c m□c thì không mu□n đ□ cái kêu ca th□c m□c đó h□□ng vào v□ lãnh t□ mà ng□□i ta suy tôn tuy□t đ□i. Có th□ nói là ng□□i ta th□n thánh hóa c□ H□. Vì cái lý do nó là nh□ th□. Th□c ch□t thì c□ H□ không ph□i là ng□□i b□ vô hi□u hóa trong b□ máy lãnh đ□o c□a đ□ng và c□a dân t□c. C□ H□ lúc nào cũng là ng□□i có đ□y đ□ quy□n hành, lúc nào c□ cũng sáng su□t, linh l□i, lúc nào c□ cũng có uy tín v□i dân và cũng có quy□n đ□i v□i các đ□ng chí trong đ□ng, đ□i v□i nh□ng ng□□i lãnh đ□o khác. Ch□c bà cũng bi□t r□ng nh□ng v□ lãnh đ□o khác c□a đ□ng, đ□i v□i c□ H□ là h□c trò ch□ không ph□i nh□ □ các đ□ng C□ng s□n khác đâu. Cho nên uy tín c□a c□ H□, quy□n hành c□a c□ H□ bao gi□ cũng r□t v□ng, c□ H□ bi□t h□t c□, và vi□c đó c□ H□ cũng đ□ng tình làm.*

Có th□ nói tóm m□t câu là cho đ□n m□y năm sau cùng, vì c□ y□u c□ít chăm nom công vi□c, c□ khoán cho B□ chính tr□, c□ít can thi□p tr□c ti□p, ch□ còn tr□□c đó thì b□t c□ vi□c gì cũng là trong ph□m vi ch□ đ□o c□a c□ c□. Hay cũng □ c□, d□ cũng □ c□. C□ ph□i gánh trách nhi□m đó, đi□u đó rõ ràng.

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

□ Có khi nào m□t lãnh t□ t□i cao đ□i v□i dân t□c, lãnh t□ t□i cao c□a Đ□ng mà l□i không có trách nhi□m v□ vi□c n□, vi□c kia. Đi□u đó không đúng. Ch□ đ□ g□i là "báo cáo th□nh th□" r□t ch□t ch□ trong n□i b□ đ□ng C□ng s□n và trong b□ máy chuyên chính c□a nhà n□□c cũng th□, nghiêm ng□t l□m". (Nguy□n H□u Đang, tr□ l□i ph□ng v□n RFI, ngày 3/9/1995).

Nh□n đ□nh trên đây c□a Nguy□n H□u Đang phù h□p v□i m□t s□ nh□n đ□nh khác v□ vai trò c□a ch□ t□ch H□ Chí Minh trong đ□i s□ng văn hóa văn ngh□:

Hà Xuân Tr□□ng nói v□ vai trò c□a Đ□ng trong "M□t tr□n văn hoá văn ngh□": *"Tôi mu□n tr□ l□i ý c□ b□n này: bu□i đ□u cách m□ng và kháng chi□n, t□ báo Đ□ng đã có s□ quan tâm thích đáng đ□n m□t tr□n văn hoá - văn ngh□. (...) S□ đ□u t□ công s□c và tâm huy□t c□a Đ□ng vào m□t tr□n này là đáng k□: t□ Bác, đ□n các anh Tr□□ng Chinh, T□ H□u. C□n nh□c thêm vai trò c□a Bác và các ý ki□n c□a Bác căn d□n gi□i báo chí và văn hoá - văn ngh□ ngay t□ bu□i đ□u này. Bác th□□ng g□i bài cho báo Đ□ng, trên S□ Th□t lúc □y, cũng nh□ trên t□ Nhân Dân sau này [Nhân Dân, ti□p t□c t□ S□ Th□t, ra s□ 1, ngày 11/3/1951] d□□i các bút danh ta đã quen thu□c: C.B, X.Y.Z, A.G (chúng tôi th□□ng g□i Anh Già)... Đi□u đ□c bi□t là Bác vi□t r□t ng□n và m□i l□n g□i bài cho báo, Bác th□□ng vi□t luôn m□t lo□t có đánh s□ th□ t□. Bác d□n anh em chúng tôi là đánh s□ nh□ th□ đ□ cho b□n đ□c và c□ Bác d□ nh□, bao gi□ g□n h□t bài thì Bác ch□ c□n xem trên báo là Bác bi□t đ□ Bác k□p vi□t ti□p, "các chú không c□n ph□i nh□c".*
(Hà Xuân Tr□□ng, Cách m□ng kháng chi□n và đ□i s□ng văn h□c, t□p II, nxb Tác Ph□m M□i, 1987, trang 44-45).

Và ông xác đ□nh v□ trí và trách nhi□m c□a t□ng ng□□i trong c□p lãnh đ□o: *"Công tác văn hoá - văn ngh□ lúc b□y gi□ n□m trong s□ ch□ đ□o c□a Ti□u ban tuyên truy□n do anh Tr□□ng Chinh đ□ng đ□u. Anh T□ H□u lúc này đ□□c Trung □□ng giao tr□c ti□p t□ ch□c, ch□ đ□o công tác văn ngh□. Tôi là ng□□i c□a Ti□u ban tuyên truy□n, làm t□ S□ Th□t, do v□y mà có trách nhi□m liên l□c gi□a Trung □□ng và b□ ph□n văn hoá - văn ngh□, gi□a anh Tr□□ng Chinh và anh T□ H□u. Trách nhi□m chính là làm sao giúp Trung □□ng n□m tình hình văn ngh□, và t□ góc đ□ báo Đ□ng, mà góp ph□n g□i giúp cho ng□□i văn ngh□ m□nh d□n đi vào qu□n chúng, d□n d□n n□m hi□u đ□i s□ng, tham gia công tác cách m□ng, và kh□c ph□c t□ng b□□c các □nh h□□ng c□a cách nhìn và thói quen c□m xúc ti□u t□ s□n..."*
(Hà Xuân Tr□□ng, bđd, trang 41)

"*Anh [t□c Tr□□ng Chinh] còn cho bi□t thêm là b□n báo cáo [Ch□ nghiã Mác và văn hoá Vi□t Nam] tuy là do anh tr□c ti□p so□n th□o, nh□ng đã đ□□c ban th□□ng v□ Trung □□ng thông qua và Bác đã xem và góp ý ki□n"* (Hà Xuân Tr□□ng, bđd, trang 42).

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

Hoàng Trung Thông cho bi□t: "*Sau này tôi m□i bi□t cu□n truy□n v□ chi□n sĩ thi đua đ□u tiên là do Bác H□ vi□t đ□ làm m□u cho nh□ng ng□□i khác vi□t theo* "
(Hoàng Trung Thông, Cách m□ng kháng chi□n và đ□i s□ng văn h□c, T□p I, nxb Tác Ph□m M□i, 1985, trang 191).

Bìa quy□n Cách m□ng kháng chi□n

và đ□i s□ng văn h□c (1985)

Tháng Giêng năm 1956, Giai Ph□m Mùa Xuân v□a ló d□ng th□ hi□n t□ do sáng tác, đã b□ d□p t□t ngay. V□y có th□ hi□u là Tr□□ng Chinh đã giao cho T□ H□u, ng□□i có t□ thù v□i Hoàng C□m, Tr□n D□n và Lê Đ□t trong vi□c phê bình t□p th□ Vi□t B□c, x□ lý v□ Giai ph□m mùa xuân theo ch□ th□ c□a H□ Chí Minh.

Trong tháng 8 và 9 năm 1956, có hai s□ ki□n trùng h□p đáng k□:

Tr□□ng Chinh ph□i t□ ch□c T□ng Bí th□. Phong trào Nhân Văn Giai Ph□m phát tri□n tr□ l□i.

Quy□t đ□nh cho phép H□i văn ngh□ t□ ch□c l□p h□c t□p dân ch□ 18 ngày, theo đ□□ng l□i Liên Xô, trong tháng 8/1956, đ□n t□ ai, n□u không ph□i là H□ Chí Minh?

L□p h□c này do Nguy□n H□u Đang ph□ trách. Vai trò c□a Nguy□n H□u Đang s□ n□i b□t trong l□p h□c này. Bài tham lu□n ông đ□c ngày 26/8/56 t□ng k□t l□p h□c s□ là cái m□c quan tr□ng đ□y m□nh ti□n trình đòi h□i t□ do dân ch□, vi□c thành l□p báo Nhân Văn và t□c b□n t□ Giai Ph□m, t□o nên cu□c Cách m□ng mùa thu c□a t□ t□□ng.

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

Tháng 10/56 Hungary n□i d□y. Tháng 11/56 xe tăng Xô Vi□t ti□n vào Budapest.

Ngày 9/12/1956 H□ Chí Minh ký s□c l□nh báo chí. Đóng c□a Nhân Văn.

Phong trào Nhân Văn Giai Ph□m b□ d□p t□t l□n th□ nhì, tháng12/56.

Tháng 2/57 trong Đ□i h□i văn ngh□ toàn qu□c l□n th□ hai, h□p t□ 20 đ□n 28/2 t□i Hà N□i, Tr□□ng Chinh kêu g□i đ□u tranh "đ□p nát âm m□u ph□n đ□ng" c□a nhóm Nhân Văn Giai Ph□m.

Cu□i năm 57: Mao Tr□ch Đông h□ l□nh đánh phái h□u. Huy C□n và Hà Xuân Tr□□ng đ□□c c□ đi h□c t□p chính sách c□a Trung Qu□c. Khi h□ tr□ v□, tháng 2/58 vi□c thanh tr□ng Nhân Văn Giai Ph□m đ□□c t□ ch□c quy mô và toàn di□n trong hai l□p đ□u tranh Thái Hà.

L□n này n□a, trách nhi□m h□n cũng đ□n t□ t□ng cao nh□t c□a c□p lãnh đ□o: Ch□ t□ch H□ Chí Minh?

Kh□o sát b□ k□ch Nhân Văn, chúng ta th□y rõ s□ đ□i l□p gi□a hai nhân v□t: Nguy□n H□u Đang và Tr□□ng Chinh, c□ hai đ□u đ□□c H□ Chí Minh tin dùng.

Tr□□ng Chinh là T□ng bí th□ đ□ng C□ng s□n, còn Nguy□n H□u Đang là ai?

T□i sao ông l□i đ□□c H□ Chí Minh giao cho trách nhi□m t□ ch□c ngày l□ đ□c l□p 2/9/45. Vì b□t đ□ng ý ki□n v□i Tr□□ng Chinh, năm 1948, ông đã b□ đ□ng. Nh□ng sau khi hoà bình l□p l□i, năm 1954, ông l□i đ□□c g□i v□ làm vi□c và đ□n tháng 8/56, ông đ□□c phép đ□ng ra t□ ch□c l□p h□c t□p dân ch□ 18 ngày.

Phong trào Nhân Văn Giai Ph□m ch□ng l□i toàn b□ chính sách văn hoá văn ngh□ c□a đ□ng C□ng s□n. Vì v□y, chúng ta c□n tìm hi□u chính sách văn hoá văn ngh□ □y nh□ th□ nào?

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

Nói đ□n đ□□ng l□i văn hoá văn ngh□ c□a đ□ng C□ng s□n là ph□i nói đ□n Tr□□ng Chinh, vì chính Tr□□ng Chinh (ch□ không ph□i H□ Chí Minh) đã vi□t b□n đ□ c□□ng văn hoá văn ngh□ và cũng chính Tr□□ng Chinh tr□c ti□p lãnh đ□o văn hoá văn ngh□.

Tr□□ng Chinh

Tr□□ng Chinh Đ□ng Xuân Khu (1907-1988) là nhà chính tr□, nh□ng tr□□c tiên, ông là nhà báo, vi□t văn và làm th□ (bút hi□u Sóng H□ng). 1927, gia nh□p Vi□t Nam thanh niên cách m□ng đ□ng chí h□i (ti□n thân c□a đ□ng c□ng s□n). 1940 là ch□ bút báo C□ Gi□i phóng, c□ quan c□a x□ □y B□c K□. Sau đó làm ch□ bút t□ S□ th□t, c□ quan ngôn lu□n c□a đ□ng C□ng s□n. T□ tháng 5/1941 đ□n tháng 9/ 1956, làm T□ng bí th□ đ□ng c□ng s□n Vi□t nam [đ□ng này thành l□p tháng 2/1930. T□ tháng 9/1930 đ□n tháng 11/1945, l□y tên là Đ□ng C□ng s□n Đông d□□ng (theo ch□ th□ c□a qu□c t□ c□ng s□n). Tháng 11/1945 Đ□ng "t□ gi□i th□", rút vào bí m□t. 1951, Đ□ng công khai tr□ l□i v□i tên Lao Đ□ng và đ□n năm 1976, m□i chính th□c l□y tên là đ□ng C□ng s□n VN]

Hà Xuân Tr□□ng k□ l□i: *"Đ□ng lúc b□y gi□, sau khi tuyên b□ "t□ gi□i tán", đ□ chuy□n thành H□i nghiên c□u ch□ nghiã Mác □ Đông D□□ng (ngày 11/11/1945). Anh Tr□□ng Chinh lúc b□y gi□ là T□ng bí th□ Đ□ng, Tr□□ng ti□u ban tuyên truy□n c□a Trung □□ng, kiêm ch□ bút (t□c T□ng biên t□p) t□ S□ th□t* " (s□ 1, ra ngày 5/12/1945 □ Hà N□i) (Hà Xuân Tr□□ng, Cách m□ng kháng chi□n và đ□i s□ng văn h□c, t□p II, trang 31).

Đ□ng tr□i qua hai bi□n c□ quan tr□ng: ngày 2/9/1945: Tuyên ngôn đ□c l□p. H□n hai tháng sau, ngày 11/11/1945, Đ□ng tuyên b□ "t□ gi□i tán", đ□i tên thành H□i nghiên c□u ch□ nghiã Mác □ Đông D□□ng. Đó là chi□n thu□t chính tr□ c□a H□ Chí Minh: Chính ph□ lâm th□i t□m gi□u cái g□c qu□c t□ c□ng s□n, l□y danh nghĩa M□t tr□n Vi□t Minh đ□ t□p h□p m□i thành ph□n dân t□c c□ qu□c gia l□n c□ng s□n trong công cu□c kháng chi□n ch□ng Pháp.

Nguy□n H□u Đang cho bi□t: *"Vai trò c□a H□ ch□ t□ch r□t quan tr□ng. C□ có thành l□p M□t tr□n Vi□t Minh thì m□i có Cách m□ng tháng Tám. N□u đ□ng C□ng s□n đ□ng ra v□n đ□ng cu□c Cách m□ng tháng Tám, tôi tin là không đ□□c k□t qu□ nh□ là M□t tr□n Vi□t Minh, đó là m□t m□t tr□n g□m nhi□u thành ph□n, nhi□u t□ng l□p tham gia cho nên phát tri□n m□nh, đ□□c nhân dân ta h□□ng □ng h□n ch□ còn n□u đ□ng C□ng s□n đ□ng ra thì v□n b□ h□n ch□ đ□y". "Đ□ng C□ng s□n lúc b□y gi□ có 5000 ng□□i ch□ ăn thua gì đâu".* (Nguy□n H□u Đang, tr□ l□i ph□ng v□n RFI)

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

V□ m□t th□c t□, đ□ng c□ng s□n v□n lãnh đ□o cu□c kháng chi□n ch□ng Pháp.

Tr□□ng Chinh là ng□□i th□o đ□ c□□ng, v□ch rõ đ□□ng l□i văn hoá và văn ngh□ Mác-xít c□a đ□ng c□ng s□n Vi□t nam qua hai văn b□n quan tr□ng: "Đ□ c□□ng văn hoá Vi□t Nam" (1943) và Ch□ nghiã Mác và văn hoá Vi□t Nam đ□c t□i Đ□i h□i Văn hóa toàn qu□c l□n th□ nhì, □ Vi□t B□c, ngày 19/7/1948.

T□m quan tr□ng và □nh h□□ng c□a hai văn b□n này trong đ□i s□ng văn hoá văn ngh□ Vi□t Nam d□□i ch□ đ□ c□ng s□n, đ□□c Hà Xuân Tr□□ng so sánh v□i l□p thuy□t c□a Mao: "Chúng ta ch□ c□n nghiên c□u Đ□ c□□ng văn hoá Vi□t nam năm 1943, báo cáo Ch□ nghiã Mác và văn hoá Vi□t nam năm 1948 c□a đ□ng chí Tr□□ng Chinh, và so sánh nh□ng văn ki□n đó v□i ph□n "Văn hóa dân ch□ m□i" và "T□a đàm văn ngh□ □ Diên an" c□a Mao Tr□ch Đông thì rõ ràng khác nhau l□m, khác t□ g□c, khác t□ m□c tiêu đ□n ph□□ng pháp nh□n th□c". (Hà Xuân Tr□□ng, bđd, trang 46).

Nh□ v□y, Tr□□ng Chinh là ng□□i đ□□c H□ Chí Minh giao cho tr□ng trách khai th□o đ□□ng l□i văn h□c mác-xít c□a đ□ng c□ng s□n Vi□t nam. Tr□□ng Chinh chính là ng□□i khai sinh và ch□ đ□o chính sách văn hoá văn ngh□ kháng chi□n. T□ H□u, trách nhi□m ph□n lãnh đ□o văn ngh□:

"Công tác văn hoá - văn ngh□ lúc b□y gi□ n□m trong s□ ch□ đ□o c□a Ti□u ban tuyên truy□n do anh Tr□□ng Chinh đ□ng đ□u. Anh T□ H□u lúc này đ□□c Trung □□ng giao tr□c ti□p t□ ch□c, ch□ đ□o công tác văn ngh□" (Hà Xuân Tr□□ng, bđd, trang 41)

Vai trò c□a Tr□□ng Chinh trong giai đo□n đ□u cách m□ng đ□□c xác đ□nh nh□ sau: "1943, ông đã ch□ đ□o vi□c thành l□p h□i văn hoá c□u qu□c-t□ ch□c văn ngh□ cách m□ng đ□u tiên □ Vi□t nam, và là ng□□i so□n th□o "Đ□ c□□ng văn hoá Vi□t nam" (Nguy□n Hoành Khung, T□ đi□n Văn H□c).

B□n Đ□ c□□ng văn hoá Vi□t nam

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

ĐỀ CƯƠNG VỀ
VĂN HÓA
VIỆT - NAM

Cách đặt vấn đề

Ph□n đ□u b□n Đ□ c□□ng Văn hóa in l□i trong S□u t□p tr□n b□ Tiên Phong

1945-1946 c□a L□i Nguyên Ân (1996

B□n Đ□ C□□ng Văn Hoá Vi□t nam có 5 ph□n chính:

1- Cách đ□t v□n đ□.

2- Phân đo□n văn hoá VN.

3- Nh□ng nguy c□ văn hoá d□□i ách phát- xít Nh□t Pháp.

4- Xác đ□nh văn hoá cách m□ng VN.

5- Nhi□m v□ c□a các nhà văn hoá mác-xít VN.

[in trong Tiên Phong s□ 1, ra ngày 10/11/45, và in l□i trong S□u t□p tr□n b□ Tiên Phong 1945-1946 c□a L□i Nguyên Ân, nxb H□i Nhà Văn, 1996]

Ph□n đ□u, Tr□□ng Chinh gi□i h□n lãnh v□c c□a văn hoá: "Văn hoá bao g□m c□ t□ t□□ng, h□c thu□t, ngh□ thu□t". Và xác đ□nh s□ lãnh đ□o c□a đ□ng: "đ□ng tiên phong ph□i lãnh đ□o văn hoá

tiên phong" .

Ph□n hai, phân chia văn hoá VN làm ba giai đo□n: t□ Quang Trung tr□ v□ tr□□c "phong ki□n", "nô l□", "ph□ thu□c vào văn hoá Tàu"; t□ Quang Trung đ□n th□i Pháp thu□c "phong ki□n, ti□u t□ s□n"; t□ Pháp thu□c đ□n1943: "phong ki□n, t□ b□n, thu□c đ□a"

Ph□n ba, tác gi□ v□ch rõ "nh□ng th□ đo□n phát-xít trói bu□c văn hoá và gi□t ch□t văn hoá Vi□t nam".

Ph□n b□n, ông đ□t hai tiêu đ□ chính:

- "Cách m□ng văn hoá mu□n hoàn thành ph□i do đ□ng C.S.Đ.D. lãnh đ□o",

- Và "N□n văn hoá mà cu□c cách m□ng văn hoá Đông D□□ng ph□i th□c hi□n s□ là văn hoá xã h□i ch□ nghiã".

Và ph□n năm, xác đ□nh "nhi□m v□ c□n kíp c□a nh□ng nhà văn hoá mác xít Đ.D và nh□t là nh□ng nhà văn hoá mác xít V.N", qua hai công vi□c chính ph□i làm:

a/ Tranh đ□u v□ h□c thu□t t□ t□□ng (đánh tan nh□ng quan ni□m sai l□m c□a tri□t h□c Âu, Á có ít nhi□u □nh h□□ng tai h□i □ ta: tri□t h□c Kh□ng, M□nh, Đê-các-t□ (Descartes), Béc-son (Bergson), Căng (Kant), Nít-s□ (Nietzsche), v.v...; làm cho thuy□t duy v□t bi□n ch□ng và duy v□t l□ch s□ th□ng.

b/ tranh đ□u v□ tông phái văn ngh□ (ch□ng ch□ nghiã c□ đi□n, ch□ nghiã lãng m□n, ch□ nghiã t□ nhiên, ch□ nghiã t□□ng tr□ng v.v... làm cho xu h□□ng t□ th□c xã h□i ch□ nghiã th□ng).

Đây là văn b□n chính th□c c□a đ□ng c□ng s□n, xác đ□nh đ□□ng l□i văn hoá văn ngh□ mác-xít.

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

Văn b□n này là đ□u m□i trách nhi□m tình tr□ng suy đ□i c□a văn hoá văn ngh□ Vi□t nam: b□t bu□c sáng tác và phê bình ph□i theo con đ□□ng duy nh□t là tuyên truy□n và ph□c v□ s□ lãnh đ□o đ□c tôn c□a đ□ng c□ng s□n. Tri□t h□ nh□ng đ□□ng h□□ng t□ t□□ng khác. Tri□t h□ nh□ng tài năng có t□ t□□ng t□ do.

Nguy□n H□u Đang

Nguy□n H□u Đang, □nh ch□p tháng

09/1997 (□nh : DR)

Qua ho□t đ□ng chính tr□ và ngòi bút, Nguy□n H□u Đang (1913-2007) đ□□c xác đ□nh nh□ m□t nhà chính tr□ và văn hoá: Theo cách m□ng t□ nh□ng bu□i đ□u, có óc t□ ch□c và tài hùng bi□n, Nguy□n H□u Đang đ□□c coi là "cánh tay ph□i" c□a H□ Chí Minh.

Năm 1929, Nguy□n H□u Đang gia nh□p Vi□t nam thanh niên cách m□ng đ□ng chí h□i. Ho□t đ□ng đ□c l□c trong H□i truy□n bá qu□c ng□ t□ năm 1938. T□ 1937 đ□n 39, làm báo cùng v□i Đ□ng Xuân Khu (t□c Tr□□ng Chinh) và Tr□n Huy Li□u. 1943: Tham gia đ□ng C□ng s□n Đông d□□ng, liên l□c m□t thi□t v□i Tr□□ng Chinh (T□ng bí th□) và thành □y Hà N□i, nh□ng ch□a đ□□c k□t n□p. 1943-46: Cùng Tr□□ng Chinh sáng l□p và lãnh đ□o H□i Văn hóa c□u qu□c. T□ ch□c ngày tuyên ngôn đ□c l□p 2/9/1945. Tham gia Chính ph□ lâm th□i, làm th□ tr□□ng B□ truyên truy□n, r□i B□ thanh niên, Ch□ t□ch u□ ban v□n đ□ng m□t tr□n văn hoá. T□ ch□c H□i ngh□ Văn hoá toàn qu□c l□n th□ nh□t t□i Hà N□i, "Khai m□c Đ□i h□i văn hoá toàn qu□c l□n th□ nh□t vào chi□u 24/11/1946 có Bác H□ đ□n nói chuy□n" (Hà Xuân Tr□□ng, bđd, trang 40).

V□ trí và uy tín c□a Nguy□n H□u Đang, đ□□c Nguy□n Huy T□□ng ghi l□i trong nh□t ký nh□ sau:

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

"Anh Nguy□n H□u Đang xu□ng làm vi□c cho Truy□n bá qu□c ng□ t□ h□n hai tháng nay. Anh xin ngh□ □ s□ Tài chính [Hà n□i] xu□ng đây làm vi□c nghĩa. Đ□c hi sinh c□a anh th□c không th□ nào t□ đ□□c. Nh□ anh mà phong trào qu□c ng□ □ H□i phòng ch□t đi nay s□ng l□i. Anh nh□ m□t ông t□□ng khuy□n khích đ□□c c□ m□t đ□o quân chi□n b□i".(Nh□t ký Nguy□n Huy T□□ng ngày 16/6/1942).

"Chuy□n Tham Ý ph□c các cán b□ Vi□t Minh. (...) Ph□c Đang. H□i th□m m□t ng□□i: Có ph□i là cánh tay ph□i c□a C□ H□ không? Băn khoăn không bi□t bây gi□ Đang v□ khu này thì ph□i vào ch□c gì cho x□ng? Theo ý anh tham bi□n □y, thì □ đây không có m□t ch□c gì cao h□n đ□ Đang làm c□, vì Đang trên c□ □y ban kháng chi□n". (Nh□t ký Nguy□n Huy T□□ng, ngày 15/11/1947)

Năm 1947, Nguy□n H□u Đang m□i đ□□c chính th□c k□t n□p vào Đ□ng.

Năm 1948, ông r□i m□i sinh ho□t c□a Đ□ng, lui v□ Thanh hoá.

T□ v□ trí đ□□c coi là "cánh tay ph□i c□a c□ H□", "trên c□ □y ban kháng chi□n", t□i sao năm 1948, Nguy□n H□u Đang rút lui v□ Thanh hoá?

S□ chia tay v□i cách m□ng x□y ra trong Đ□i h□i văn hoá toàn qu□c l□n th□ hai (khai m□c ngày 15/7/48 □ Vi□t B□c). Trong h□i ngh□ này Tr□□ng Chinh đ□c b□n báo cáo n□i ti□ng Ch□ nghiã Mác và văn hoá Vi□t nam.

Hoàng C□m k□ v□ đ□i h□i này: *"Vào kho□ng tháng 7 năm 48, có Đ□i h□i văn hóa toàn qu□c do ông Tr□□ng Chinh đ□ x□□ng và làm ch□ t□ch. H□i ngh□ văn hóa toàn qu□c đ□□c t□ ch□c đ□ đ□ng viên và h□□ng d□n trí th□c và văn ngh□ sĩ chu□n b□ đi sâu vào cu□c kháng chi□n. (...) T□c là lúc b□y gi□ h□i ngh□ m□i đ□ ra Văn ngh□ kháng chi□n. (...) Tôi cũng đ□□c m□i, nh□ng không đi d□ vì b□ □m, trong h□i ngh□ có m□t anh Nguy□n H□u Đang. Sau h□i ngh□ đó, không hi□u vì lý do gì thì anh Đang không làm công tác kháng chi□n n□a, anh v□ Thanh hóa, □ nhà ng□□i b□n là anh Tr□n Thi□u B□o, giám đ□c nhà xu□t b□n Minh Đ□c(...) Anh Đang không làm công vi□c gì c□a nhà n□□c c□, tôi cũng không hi□u rõ nguyên nhân. Mãi sau này, hòa bình r□i, v□ Hà n□i tôi cũng ch□ nghe phong phanh anh em bàn tán thôi ch□ h□i anh Đang thì anh □y cũng không nói, là hình nh□ trong H□i ngh□ văn hóa toàn qu□c, anh Đang có mâu thu□n v□ đ□□ng l□i văn ngh□, văn hóa v□i ông Tr□□ng Chinh. Do mâu thu□n không gi□i quy□t đ□□c, cho nên anh Đang không làm vi□c n□a, anh ngh□. Anh v□ Thanh hóa".* (Hoàng C□m tr□ l□i

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

ph□ng v□n RFI)

[Xin nh□c l□i: tháng 7/48 có hai đ□i h□i: Đ□i h□i Văn hoá toàn qu□c l□n th□ hai t□i Vi□t B□c, khai m□c ngày 15/8/48, do Tr□□ng Chinh ch□ trì và đ□c b□n bán cáo Ch□ nghiã Mác và văn hoá Vi□t nam, Nguy□n H□u Đang có tham d□. H□i ngh□ Văn ngh□ toàn qu□c l□n th□ nh□t, cũng h□p t□i Vi□t B□c, t□ 23 đ□n 25/7/48, chính th□c thành l□p H□i Văn Ngh□ Vi□t nam, Nguy□n H□u Đang không tham d□].

Nguy□n H□u Đang, vì không đ□ng ý v□i Tr□□ng Chinh trong H□i ngh□ Văn hoá toàn qu□c, nên đã b□ v□ Thanh hoá, không tham d□ đ□i s□ng văn hoá chính tr□ n□a.

Mà không đ□ng ý thì ch□c ch□n là v□ b□n báo cáo c□a Tr□□ng Chinh.

V□y b□n báo cáo mà Tr□□ng Chinh đ□c t□i h□i ngh□ này n□i dung ra sao?

Ch□ nghiã Mác và văn hoá Vi□t nam

B□n báo cáo Ch□ nghiã Mác và văn hoá Vi□t nam đ□□c nhà xu□t b□n S□ Th□t in thành sách (Chúng tôi không có văn b□n này). Nh□ng Ph□n VII, đ□□c in trên báo Văn Ngh□ s□ 6 tháng 11/48, d□□i tiêu đ□ "M□y v□n đ□ th□c m□c trong văn h□c ngh□ thu□t" và sau này in l□i trong cu□n Cách M□ng kháng chi□n và đ□i s□ng văn h□c, t□p II, đ□i tên thành "M□y v□n đ□ c□ th□ trong văn h□c và ngh□ thu□t".

Bài "M□y v□n đ□ th□c m□c trong văn h□c ngh□ thu□t" đ□t tr□ng tâm tr□ l□i nh□ng th□c m□c c□a ng□□i làm văn h□c ngh□ thu□t, trên m□t s□ đi□m:

1- Xác đ□nh ngh□ thu□t và tuyên truy□n:

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

"Ngh□ thu□t ph□c v□ cho m□c đích chính nghĩa là ngh□ thu□t h□p chân lý. Ngh□ thu□t ph□c v□ cho m□c đích phi nghĩa là ngh□ thu□t ph□n chân lý".

"Tuyên truy□n c□a phe xâm l□□c, ph□n đ□ng là tuyên truy□n ph□n chân lý. Tuyên truy□n c□a phe cách m□ng là tuyên truy□n chân th□t, phù h□p v□i chân lý rõ ràng".

2- Kh□ng đ□nh khuynh h□□ng sáng tác: Hi□n th□c xã h□i ch□ nghĩa.

3- Ch□ ra đ□□ng l□i "phê bình đúng nguyên t□c", "chú tr□ng đ□ kích t□ t□□ng, văn h□c, ngh□ thu□t ph□n đ□ng c□a đ□ch".

4- Cho r□ng "Qu□n chúng là nhà phê bình ngh□ thu□t sành h□n ai h□t, chính vì qu□n chúng g□m nhi□u tai, m□t, óc khôn và có c□m giác chung đ□u l□i. Không m□t nhà phê bình nào sánh đ□□c v□i qu□n chúng v□ m□t đó".

5- Ch□ ra 4 đi□u cho nhà văn noi theo đ□ "làm sao cho sáng tác văn ngh□ đ□□c t□t".

6- Xác đ□nh: "Đ□i t□□ng sáng tác văn ngh□ c□a ta là nhân dân". "Sáng tác văn ngh□ có c□ m□t ngu□n c□ vũ m□nh m□ là phong trào thi đua".

Tóm l□i, Tr□□ng Chinh đã v□ch s□n con đ□□ng văn h□c ngh□ thu□t xã h□i ch□ nghiã.

Con đ□□ng này, g□m nh□ng y□u t□ chính: Văn ngh□ ph□c v□ cách m□ng. Văn ngh□ tuyên truy□n. Văn ngh□ thi đua. Hi□n th□c xã h□i ch□ nghĩa. Đ□ kích t□ t□□ng ph□n đ□ng c□a đ□ch. Sáng tác cho nhân dân. Nhân dân làm ch□ phê bình.

Đ□□ng l□i văn ngh□ tuyên truy□n cách m□ng này đã t□o ra nhi□u l□p ng□□i vi□t v□i nh□ng sáng tác mà nh□c sĩ Tô H□i, trong cu□n H□i ký c□a m□t th□ng hèn (T□ sách Ti□ng Quê H□□ng,

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

Virginia, Hoa K□, 2009) đã g□i là th□i k□ "b□i bút, b□i nh□c". Cao đi□m là cu□n B□n Nhân văn giai ph□m tr□□c toà án d□ lu□n mà chúng ta đã bi□t. Và □nh h□□ng c□a nó còn kéo dài t□i ngày nay.

Là ng□□i làm văn hoá, Nguy□n H□u Đang b□ đi t□ năm 1948 là ph□i.

S□ r□i đ□ng c□a Nguy□n H□u Đang không ch□ vì b□t đ□ng ý ki□n v□ văn hoá mà còn c□ nh□ng b□t đ□ng v□ chính tr□ n□a.

Nh□ng trong kháng chi□n không ch□ có m□t Nguy□n H□u Đang ch□ng l□i đ□□ng l□i văn hoá văn ngh□ c□a đ□ng C□ng s□n, mà còn có nh□ng ti□ng nói khác, nh□ Nguy□n M□nh T□□ng:

Hoàng Trung Thông k□: *"Năm 1949, Đ□i h□i văn ngh□ Khu B□n đ□□c t□ ch□c và Chi h□i văn ngh□ Liên khu B□n đ□□c thành l□p (...)*

"Cu□c tranh đ□u t□ t□□ng duy nh□t □ Liên Khu B□n trong th□i k□ kháng chi□n ch□ng Pháp là cu□c đ□u tranh v□i m□t s□ quan đi□m c□a Nguy□n M□nh T□□ng. Trong m□t cu□c nói chuy□n Nguy□n M□nh T□□ng cho r□ng văn ngh□ ta nh□ m□t cái chu□ng nh□t các văn ngh□ sĩ trong đó." (Hoàng Trung Thông, bđd, trang 181)

Nh□ Tr□□ng T□u:

"Đ□ng chí Nguy□n Chí Thanh - b□y gi□ là bí th□ Đ□ng b□ Liên Khu B□n, đã có ý ki□n v□ nh□ng lu□n đi□m t□-r□t-kít c□a Tr□□ng T□u trong bu□i l□ k□ ni□m ngày thành l□p đ□ng C□ng S□n Đông D□□ng. Trong cu□c đ□u tranh chính tr□ năm 1952, Tr□□ng T□u b□ đ□a ra phê phán gay g□t." (Hoàng Trung Thông, bđd, trang 187).

Nh□ Tô Ng□c Vân:

"Anh Tô Ng□c Vân t□ ý không đ□ng tình v□ s□ phân tích c□a đ□ng chí Tr□□ng Chinh v□ ch□ nghiã "quy-bít". Nh□ng anh Tr□□ng Chinh không tr□c ti□p tr□ l□i, và t□ S□ th□t không lên ti□ng, đ□ tránh gây các m□c c□m không c□n thi□t đ□i v□i anh ch□ em văn ngh□ đang đ□n v□i Đ□ng, và t□ giác ch□p nh□n s□ lãnh đ□o c□a Đ□ng. Bài vi□t c□a tôi th□o lu□n v□i anh Tô Ng□c Vân, ký tên Lê Tr□ng Lâm, l□i đăng trên t□p chí Văn ngh□" (Hà Xuân Tr□□ng, bđd, trang 42-43).

Thái đ□ c□a Tr□□ng Chinh đ□i v□i nh□ng ng□□i ch□ng đ□i r□t khôn khéo: ông không ra m□t tr□ l□i và khuyên c□p d□□i *"c□n ph□i đ□u tranh t□ t□□ng nh□ng đ□ng n□ng l□i quá; vì lúc b□y gi□ chúng ta đang c□n ph□i đoàn k□t đ□ kháng chi□n ch□ng Pháp, m□c d□u đoàn k□t không có nghiã là th□ tiêu đ□u tranh"* (Hà Xuân Tr□□ng, bđd, trang 42-43).

Tóm l□i, đã có nh□ng ng□□i làm văn hoá văn ngh□ b□t đ□u th□c m□c v□ đ□□ng l□i văn hoá văn ngh□ c□a đ□ng C□ng s□n ngay trong kháng chi□n. Nh□ng th□c m□c này càng l□n m□nh khi hòa bình l□p l□i sau 1954, k□t h□p thành s□ ph□n kháng toàn b□ trong phong trào Nhân Văn Giai Ph□m.

S□ tr□ l□i c□a Nguy□n H□u Đang

Nguy□n H□u Đang, vì b□t đ□ng ý ki□n v□i Tr□□ng Chinh, b□ v□ Thanh hoá, c□ng tác v□i nhà xu□t b□n Minh Đ□c t□ 1948.

Nh□ng t□i sao năm 1954, ông tr□ l□i ho□t đ□ng? Vi□c g□i ông tr□ l□i có th□ t□ l□nh c□a ch□ t□ch H□ Chí Minh.

Hoàng C□m k□: "*Đ□n khi hòa bình l□p l□i, năm 1954, tôi cũng ch□ đ□□c nghe k□ l□i ch□ không đ□□c ch□ng ki□n, là nh□ sau: Ông Tr□□ng Chinh có h□i ông T□ H□u: Anh Đang anh □y đã không làm vi□c gì t□ lâu r□i, t□ m□y năm nay, thì bây gi□ hòa bình th□ng l□i r□i, ta ph□i m□i anh □y ra làm vi□c ch□. Th□ là anh T□ H□u cũng nghe theo và m□i anh Đang □ Thanh hóa ra* " (Hoàng C□m tr□ l□i ph□ng v□n RFI).

Theo h□i ký Nguy□n Huy T□□ng, chính ông là ng□□i đ□□c c□ vào Thanh hoá m□i Nguy□n H□u Đang. Và theo Hoàng C□m: Khi Nguy□n H□u Đang ra đ□n Hà n□i, T□ H□u đ□ ngh□ ch□c Giám

đ□c s□ Văn hóa Thông tin Hà n□i, nh□ng Nguy□n H□u Đang t□ ch□i, ng□ ý mu□n làm báo Văn Ngh□, T□ H□u đành ph□i b□ng lòng.

Nh□ng th□c m□c

Hoàng C□m k□:"*Anh Đang v□ báo Văn Ngh□, nh□ng anh Đang là ng□□i đ□c bi□t có tài t□ ch□c: trong kháng chi□n anh □y đã t□ ch□c thanh niên xung phong, t□ ch□c m□t tr□n bình dân h□c v□, sau đó l□i là t□ ch□c h□i ngh□ văn hóa toàn qu□c. (...) Vì anh □y có tài t□ ch□c cho nên anh □y t□ ch□c ngay hai cu□c phê bình trong văn h□c* :

Th□ nh□t là cu□c phê bình tác ph□m V□□t Côn Đ□o c□a Phùng Quán (...) Và t□ ch□c m□t l□p h□c t□p chính tr□, đ□u đ□ tài li□u h□c t□p là "Nh□ng tài li□u c□a Mác, Lê-nin, Staline nói v□ v□n đ□ văn ngh□". (Hoàng C□m tr□ l□i ph□ng v□n RFI).

V□ không khí c□a l□p h□c này, Hoàng C□m nh□ l□i:

"Đ□u đ□ tài li□u h□c t□p là "Nh□ng tài li□u c□a Mác, Lê-nin, Staline nói v□ v□n đ□ văn ngh□". Bu□i sáng h□c, bu□i chi□u làm vi□c c□ quan. Tôi nh□ h□c 18 ngày. Nh□ng t□ hôm m□ l□p đ□n đ□ ngày th□ năm thì có cái m□c g□i là liên h□ th□c t□. T□t c□ các văn ngh□ sĩ □ các t□nh ho□c đi t□p k□t v□ Hà n□i, thì h□ đ□u nêu lên nh□ng th□c m□c, mà ph□i nói là nh□ng th□c m□c ghê g□m v□ v□n đ□ văn ngh□ và lãnh đ□o văn ngh□. Nó g□n nh□ là m□t cu□c t□ kh□: các văn ngh□ sĩ đ□u nói ra nh□ng th□c m□c v□ vi□c lãnh đ□o đ□a ph□□ng, c□ lãnh đ□o trung □□ng n□a, đ□i v□i văn ngh□ (...) Toàn là nh□ng th□c m□c mà anh em lôi ra t□ th□c t□ trong kháng chi□n và th□c t□ trong hòa bình l□p l□i" (Hoàng C□m tr□ l□i ph□ng v□n RFI).

Georges Boudarel, đ□t tr□ng tâm trên hai ch□ th□c m□c này, theo ông đây là m□t th□ mây mù c□a ý th□c, m□t k□ x□o nói mà nh□ không nói, m□t ngh□ thu□t không g□i s□ v□t theo tên c□a nó.

Hai ch□ th□c m□c không th□ d□ch sang ti□ng Pháp, Boudarel cho là trung tâm c□a v□n đ□: Trong m□t n□□c mà cu□c đ□u tranh ch□ng th□c dân, giành đ□c l□p, b□o v□ truy□n th□ng dân t□c, đ□□c ph□t lên d□□i ng□n c□ c□a ch□ nghiã Mác-Lê-Mao, nh□ m□t ngh□ch lý, thì th□c m□c là đ□a con lai l□ lùng, sinh ra t□ cu□c tình v□a nóng b□ng v□a t□□ng ph□n v□a không th□ thú nh□n đ□□c

gi□a qu□c t□ vô s□n và lòng ái qu□c c□c đoan.

Ch□ nghiã c□ng s□n mà ng□□i ta du nh□p vào đã th□ tiêu nhanh chóng m□i hình th□c t□ do phát bi□u c□a xã h□i dân s□ k□ c□ nh□ng ng□□i □ng h□ nhi□t thành. Năm 1950, ch□ nghiã Mao ào □t tràn vào, v□i nh□ng đ□t ch□nh hu□n, phát hi□n, t□ giác, ki□m th□o, t□ ki□m th□o... mang l□i nh□ng h□u qu□ tai h□i.

N□u năm 1946, h□u h□t m□i thành ph□n dân t□c đ□u đi theo kháng chi□n ch□ng Pháp, thì t□i 1950, nhi□u trí th□c văn ngh□ sĩ n□i ti□ng trong đó có Ph□m Duy, Vũ Hoàng Ch□□ng, ho□c s□ n□i ti□ng sau này nh□ Doãn Qu□c S□... đã không th□ ch□u đ□□c, ph□i quay "v□ thành".

S□ ph□n kháng c□a h□ mang tính ch□t bi đát, b□i ph□i ch□n l□a gi□a hai con đ□□ng: ho□c ti□p t□c ch□ng th□c dân Pháp thì ph□i theo ch□ nghiã c□ng s□n Mao; ho□c ch□ng c□ng s□n Mao thì ph□i vào vùng Pháp đóng. B□ xâu xé gi□a, m□t bên là lòng yêu n□□c thúc đ□y h□ ph□i ch□p nh□n t□t c□ đ□ chi□m l□i t□ qu□c đã m□t và m□t bên là cái v□n văn hoá Tây ph□□ng thúc đ□y h□ đòi h□i m□t th□ t□ do không th□ nào có đ□□c v□i đ□ng C□ng s□n. Ng□□i trí th□c, nh□ng năm tháng □y, v□a nh□ s□ng m□t b□n hùng ca, l□i v□a ch□u m□t bi k□ch g□m nh□m t□ bên trong.

Đ□i đa s□ thành ph□n dân t□c, trong đó có ng□□i trí th□c, tìm cách hoà mình v□i đ□i s□ng m□i, t□ đó n□y sinh nh□ng th□c m□c: N□n dân ch□ c□ng hoà, do H□ Chí Minh t□o d□ng, có mang l□i đ□c l□p th□t s□ cho n□□c Vi□t không? Nh□ng ng□□i mang th□c m□c trong lòng mu□n tin vào lãnh đ□o c□a h□ nh□ng trong thâm tâm v□n không th□ nào tin đ□□c. Ch□ bi□t mình có nh□ng th□c m□c không th□ nói ra. Cái hình th□c đ□i l□p b□ d□n nén, s□ ph□n kháng b□ chôn vùi, ch□ đ□□c nói th□m, nói m□t n□a, đ□c gi□a hai hàng ch□, đoán ng□m nh□ng ng□ ý... tr□ thành m□t ph□n c□a đ□i s□ng Vi□t nam d□□i ch□ đ□ c□ng s□n. Và nh□ng v□n đ□ m□ ra t□ năm 1956, v□i Nhân Văn Giai Ph□m, v□n còn đúng v□i hôm nay. (Theo phân tích c□a Boudarel, trong cu□n THĐNTĐVN, t□ trang 9 đ□n 20).

Nh□ng th□c m□c □y t□m ng□ yên trong th□i chi□n, nh□ng b□ng lên khi hoà bình l□p l□i.

Và trong l□p h□c 18 ngày, Nguy□n H□u Đang là ng□□i đã th□y rõ tình th□, m□nh b□o đ□ng lên, đ□t v□i lãnh đ□o nh□ng câu h□i c□n thi□t.

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

L□p h□c 18 ngày

V□ l□p h□c này, Ng□□i Quan Sát t□□ng thu□t trên Nhân Văn s□ 1 (20/9/56), nh□ sau:

"Trong tháng Tám v□a qua, H□i Văn ngh□ đã t□ ch□c t□i th□ đô m□t đ□t h□c t□p m□□i tám ngày nh□m m□c đích nâng cao trình đ□ lý lu□n văn ngh□ c□a anh ch□ em công tác trong ngành. [...] Ý đ□nh c□a Th□□ng v□ H□i là nh□ v□y, nh□ng trên ba trăm ng□□i tham gia h□c t□p đã d□n d□n t□ th□o lu□n nguyên t□c sáng tác chuy□n sang ki□m đi□m phong trào, đem lý lu□n đ□i chi□u v□i th□c t□, liên h□ b□n thân cũng có, nh□ng ch□ y□u là liên h□ lãnh đ□o.

Mà phê bình lãnh đ□o ngày nay, nh□ có □nh h□□ng c□a Đ□i h□i 20 Đ□ng C□ng s□n Liên xô, th□□ng là r□t m□nh b□o ch□ không còn e dè, quanh co nh□ cái th□i ph□c tùng mù quáng ho□c có th□c m□c thì tr□□c m□t c□ n□, k□ l□ sau l□ng n□a. Anh ch□ em đã phát huy t□ do t□ t□□ng, t□ do ngôn lu□n, đem h□t nhi□t tình cách m□ng ra mà nói th□ng, nói th□t, nói h□t. Th□ là vi□c h□c t□p tr□ nên sôi n□i, nh□t là □ b□□c cu□i thì ng□□i ta có th□ nói đ□n m□t không khí b□ng b□ng đ□u tranh, làm cho ch□ng nh□ng gi□i văn ngh□ nh□ c□a mình m□t cái th□c m□nh mà nhi□u ngành khác □ th□ đô cũng nh□ th□y rung đ□ng lây.

Qua nh□ng s□ vi□c mà anh ch□ em phát hi□n cũng nh□ qua nh□ng ý nghĩ, tình c□m mà anh ch□ em b□c l□, chúng ta đã th□y phong trào văn ngh□ trong sáu b□y năm nay đã có nh□ng sai l□m nghiêm tr□ng v□ m□t lãnh đ□o. Quy□n t□ do t□ t□□ng, t□ do ngôn lu□n, t□ do sáng tác đã b□ vi ph□m m□t cách có h□ th□ng". (Trích bài "Chu□n b□ Đ□i H□i Văn ngh□ Toàn qu□c - M□t đ□t h□c t□p và đ□u tranh c□a gi□i văn ngh□", Nhân Văn s□ 1, ra ngày 20/9/56).

Bài tham lu□n c□a Nguy□n H□u Đang đ□c ngày 26/8/56 ch□ trích đ□□ng l□i văn ngh□ c□a Đ□ng trên ba đi□m chính:

- Đ□□ng l□i lãnh đ□o văn ngh□ c□a Trung □□ng Đ□ng h□p hòi, gò bó, do nh□n th□c không đúng v□ m□i quan h□ gi□a chính tr□ và văn ngh□.

- Trung □□ng Đ□ng ch□a có m□t chính sách c□ th□ v□ văn ngh□.

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

- B□ ph□n lãnh đ□o văn ngh□ không h□p lý, không trong s□ch, có tính bè phái, nguy hi□m.

Nguy□n H□u Đang đ□□c "c□ to□ hoan hô nhi□t li□t". Qua l□i t□ng k□t c□a Nguy□n Đình Thi và l□i t□ ki□m th□o c□a T□ H□u, b□ ph□n lãnh đ□o văn ngh□ đã ph□i "th□a nh□n nh□ng sai l□m nghiêm tr□ng và h□a h□n s□ s□a ch□a".

Vai trò lãnh đ□o phong trào Nhân Văn Giai Ph□m c□a Nguy□n H□u Đang đã rõ: D□a vào nh□ng bi□n đ□ng □ Liên xô và Trung qu□c, vào s□ đ□ng thu□n c□a đông đ□o trí th□c văn ngh□ sĩ, vào th□ y□u c□a lãnh đ□o sau th□t b□i C□i cách ru□ng đ□t, Nguy□n H□u Đang, v□i tài hùng bi□n n□i ti□ng, đ□ng ra c□ đ□ng trí th□c, h□□ng d□n phong trào và ch□ tr□□ng báo Nhân Văn, v□i ý đ□nh c□i t□ l□i n□n chính tr□ c□a mi□n B□c Vi□t nam.

Th□c ch□t c□a phong trào Nhân Văn Giai Ph□m là gì ?

Nguy□n H□u Đang tr□ l□i : *Th□c ch□t phong trào Nhân Văn Giai Ph□m, n□u đ□ng v□ m□t chính tr□, thì đó là m□t cu□c đ□u tranh c□a m□t s□ ng□□i trí th□c, văn ngh□ sĩ và m□t s□ đ□ng viên v□ chính tr□ n□a, là ch□ng -không ph□i ch□ng Đ□ng C□ng S□n đâu, mà đ□y là ch□ng- cái ch□ nghĩa Staline và ch□ng ch□ nghĩa Mao Tr□ch Đông. S□ thâm nh□p c□a ch□ nghĩa Staline và ch□ nghĩa Mao Tr□ch Đông đ□a đ□n nhi□u hi□n t□□ng -nói là chuyên chính thì ch□a đ□ - ph□i nói là c□c quy□n toàn tr□, nó gay g□t ghê l□m. Nó gay g□t ghê l□m! Đ□ng C□ng S□n đã ph□m sai l□m trong C□i cách ru□ng đ□t, r□i thì Ch□nh hu□n, Ch□n ch□nh t□ ch□c, Đăng ký h□ kh□u v.v... T□t c□ nh□ng cái đó đ□u do nh□ng cái quá t□, t□ ph□□ng B□c nó xâm nh□p vào, ch□ không ph□i ch□ đ□n bây gi□ nó m□i đem cái t□ khuynh h□u trí vào n□□c Vi□t nam. Cái th□i mà c□ H□ ch□a v□ n□□c và ông Tr□n Phú làm T□ng bí th□, thì làm cái cu□c g□i là Xô Vi□t Ngh□ Tĩnh, đ□a ra cái kh□u hi□n r□t quái g□ t□c là "Trí, phú, đ□a, hào đánh t□n g□c, tr□c t□n r□". Nó quá t□ nh□ th□ thì còn làm sao giành đ□□c đ□c l□p! Nh□ th□ là chia r□ dân t□c. Lúc b□y gi□ chúng tôi cũng c□nh giác, chúng tôi theo đ□ng C□ng s□n nh□ng ch□ng ch□ nghĩa Staline và ch□ng ch□ nghĩa Mao Tr□ch Đông. Nh□ng r□t ti□c là lúc b□y gi□, th□ l□c c□a Liên Xô r□t m□nh, áp l□c c□a Trung Qu□c cũng r□t m□nh cho nên cu□c đ□i thoi □y không có k□t qu□* " (Nguy□n H□u Đang, tr□ l□i ph□ng v□n RFI tháng 9/1995)

Tác Giả: Th□y Khuê
Thứ Sáu, 26 Tháng 2 Năm 2010 17:36

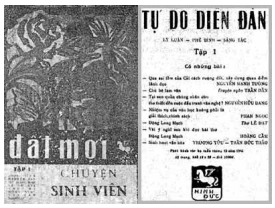

Hai t□ báo tham gia phong trào vào cu□i năm 1956 (□nh ghép : RFI)

T□ cu□i tháng 8 đ□n cu□i tháng 11 năm 1956, không nh□ng Giai ph□m mùa xuân đ□□c in l□i mà còn ra ti□p 4 s□ n□a, t□ng c□ng là 5 s□ Giai ph□m và 5 s□ Nhân Văn. Ngoài ra, còn có 1 s□ Đ□t M□i c□a sinh viên và 10 s□ Trăm Hoa c□a Nguy□n Bính (t□ tháng 10 đ□n tháng 12/56), thêm báo Nói Th□t c□a Hoàng Công Khanh và T□p san phê bình, xu□t hi□n t□i cu□i năm 1957. Cu□i tháng 11/56, trên các báo Nhân Văn và Giai Ph□m, nhà xu□t b□n Minh Đ□c còn qu□ng cáo m□i đ□c gi□ tìm đ□c T□ do di□n đàn và Sáng t□o (chuyên v□ đi□n □nh k□ch tr□□ng). Nh□ng rút c□c T□ do di□n đàn in xong b□ c□m. Nh□ng Văn, báo chính th□c c□a H□i Nhà Văn, sang năm 57 v□n còn in bài c□a nh□ng ng□□i trong nhóm Nhân Văn Giai Ph□m, đ□n s□ 36 (10/1/58) Văn m□i b□ đình b□n vì đăng bài Ông Năm Chu□t c□a Phan Khôi.

Cu□c cách m□ng mùa thu c□a t□ t□□ng đã x□y ra.

(H□t ph□n th□ IV)